

Ingov pir.

(Epična pesem. — Speval Bogdan Vened.)

Priukala Vesna cvetna,
 Vesna cvetna, mladoletna:
 Kukaj, kukaj, kukavička,
 Kukavička, mila ptička!
 Vesna nam prinesla cvetje,
 Nam rodila mladoletje:
 Kukaj, kukaj, kukavička,
 Kukavička, mila ptička,
 Poj nam, poj, o mladoletju,
 O njegovem jasnem cvetju!
 Vesna vzklika nam zelenje,
 Pomladila nam življenje:
 Kukaj, kukaj, kukavička,
 Kukavička, mila ptička,
 Poj nam, poj nam, o zelenju,
 O pomlajenem življenju!
 Vesna zimo premagala,
 Svetu sama zavlada!
 Kukaj, kukaj, kukavička,
 Kukavička, mila ptička,
 Poj nam, poj nam o tej zmagi,
 Njeni zmagi nad sovragi!

Ingo kneže zove sele,
 Štiri sele, sluge smeje:
 Ajte moji sokoliči,
 Sokoliči, smeli ptiči!
 Odenite si odelo
 Praznično, mirovno, belo;
 S cvetno lipo nakitite
 Glavo si, pa odletite
 Kakor vetrec kriloviti,
 Kakor blisek ognjeviti,
 Tja v ravnice sinje Save,
 Tja v gorice kalne Drave,
 Tja k srebrnopeni Soči,
 Tja k Murici bistrotóči;
 Poletite v bele grade,
 Kjer goji si orel mlade,
 Kjer boljar malike moli,
 Inga vojvodo si voli.
 Velmožem se poklonite,
 Poklonite, porecite:
 Ingo kneže vas pozdravlja,
 Dične velmože preslavlja,
 Ingo knez vas poljubljuje
 Pak besede beseduje:
 Slava našim oцем slavnim,
 Slava našim dedom davnim!
 Kadar Vesna rajskozala
 Zlo Morano je zmagala,
 S cvetjem je pricarovala,
 Zemljo v zelen odevala,
 Oci nam so se gostili.
 Vesne zmago so slavili,
 Devi zažigali krese,
 Ker je strla zimske bese.

Caruje sedaj Devana,
 Smrtno spanje spi Morana.
 Da navada se ne zabi,
 Ingo knez na pir vas vabi
 V Ingogradec, kjer stoluje
 In v čast Vesni pir piruje.
 To veleval knez slovanski,
 Ingo nadknez korotanski
 V Ingogradcu ponositem
 V Korotanu kamenitem.
 To recite, odletite,
 V sela, v sejme okrenite,
 Kjer krščanski ljud stanuje,
 Inga vojvodo spoštuje.
 Kmetom zvestim glas nesite,
 Hlapcem vernim porecite:
 Ingo kneže vas pozdravlja,
 Verne kmete vse preslavlja,
 Ingo knez vas poljubljuje
 Pak besede beseduje:
 Slava cerkvi, majki naši,
 Koje verni smo pristaši!
 Kadar kukavička kuka,
 Kadar Vesna glasno uka,
 Zmagoslavno zelen nese,
 Ker je strla zimske bese
 In zdrobila carstvo zlobe,
 Carstvo zlobe in hudobe,
 Cerkev božja dan obhaja,
 Ko iz groba Kristus vstaja.
 Kristus zmage venec nese,
 Ker je strl peklenske bese,
 Zdrobil carstvo je hudobe,
 Nejevere in grdobe.
 Cerkev dan sedaj obhaja,
 Ko iz groba Kristus vstaja,
 Dan velikega vstajenja,
 Prerojenega življenja.
 Da se praznik ta ne zabi,
 Ingo knez na pir vas vabi
 V Ingogradec, kjer stoluje
 In v čast križu pir piruje.
 To veleval knez krščanski,
 Ingo nadknez korotanski
 V Ingogradcu ponositem
 V Korotanu kamenitem.
 To recite, odletite,
 Semkaj k meni se vrnite!
 Smeli seli poslušali,
 Poslušali, zavriskali,
 Pak odeli si odelo
 Praznično, mirovno, belo;
 S cvetno lipo nakitili
 Glavo si in odprhnili
 Kakor vetrec kriloviti,
 Kakor blisek ognjeviti.

(Konec.)

Péča.

Prálo deklè je péčo bélo,
Pečo je pralo, tiho délo:

Pèri se, pèri, péčica, rada,
Père te skrbno déklica mlada,
V praznik na glavi te bode imela,
Bábica bode od srami rudela.
Bábica naša rëkla je časi,
Da pogospôščene mé smo tu v vasi —:
«Ginejo stare lepe navade,
Krive pa vé ste, déklice mlade!
Péče vse bolj gubé se med nami,

Sama gospôščina srca vam mami,
Gizde s pometom zdé se vam mične,
Nemške samé ste vé gospodične!
Čakaj, le čakaj: v praznik pred mašo
V péči se vstópim pred babico našo;
Babica ustne bode nabrala,
Jaz pa se bodem glasno nasmejala.

Pèri se, pèri, péčica bela,
Déklica bodem na glavo te déla,
Vé naj, le vé naj bábica naša,
Srce slovensko da v nas ne ugaša!

A. C. Slavin.

Ingov pir.

(Epična pesem. — Speval Bogdan Vened.)

(Konec.)

Kaj mi vspenjaš glavo belo,
Ingogradec, k nebu smelo?
Kaj ti polje znad temena
Prapor širni prek ramena?
Kaj sencè ti vije venec,
Vesninih darov prvenec?
Kaj žari ti lice krasno,
In leskeče čelo jasno?
Kaj v nasmehljaj usta ziblješ
In naprsni šopek zgiblješ?
Kaj z radostjo te navdaja
In s sladkostjo te napaja?
Kaj te je danès razvnelo?
Kaj te je tako ogrelo?
Ali Vesna, božja deva,
Ki miline rajske seva?
Ali solnček svetlopolti,
Ki nebesa z zlatom žolti?
Ali zélena zemljica,
Ki cvetoča kaže lica? —
Niti zélena zemljica,
Ki cvetoča kaže lica,
Niti solnček svetlopolti,
Ki nebesa z zlatom žolti,
Niti Vesna, božja deva,
Ki miline rajske seva,
Te z radostjo ne navdaja,
Te s sladkostjo ne napaja:
Radostí te množ nešteta,
Ki privrela k tebi vneta
Tam z ravnic zelene Save,
Tam z goric deroče Drave,

Od srebrnopené Soče,
Od Murice bistrotóče.
Prosto vspenjaj glavo belo,
Ingogradec, k nebu smelo!
Prosto polji ti s temena
Prapor širni prek ramena!
Prosto vij sencè ti venec,
Vesninih darov prvenec!
Prosto usta v sméhljaj ziblji
In naprsni šopek zgiblji!
Dičnih velmož in boljarjev,
Vernih kmetov in ratarjev
Voji, množice neštete
Spejo v krilo ti v posete,
Kojé knez je tvoj povabil, —
Ki navade ni pozabil, —
Vesni v slavo pir pirovat,
Praznik križu v čast praznovat.
Ráduj se mi, Ingogradec,
Ingogradec, krasni mladec:
Takega zrl nisi dneva,
Kar te solnčna luč obseva,
Kar na rtu se ponašaš,
V blesku grade vse prekašaš,
Kar si slavnih orlov gnezdo
In sosedo gledaš zvezdo.
Ráduj se mi, Ingogradec,
Ingogradec, krasni mladec!
Saj sprejel si v svoje krilo
Slavnih gostov množno silo,
Dičnih velmož in boljarjev,
Vernih kmetov in ratarjev,

Ki privreli so ti v gosti
 Tvoje se navžit sladkosti.
 Ráduj se mi, Ingogradec,
 Ingogradec, krasni mladec,
 Pak zahvali rojenice,
 Dobre deve, ti sodnice,
 Ki to čast ti naklonile,
 V rojstva dan ti prisodile.
 Ráduj se mi, Ingogradec,
 Ingogradec, krasni mladec:
 Ráduje se i tvoj kneže,
 Ingo kneže, gostom streže:
 Vitka rast krasí odelo
 Čipkasto mu, lepo belo;
 Glavo venča venec dičen,
 Venec dičen, bujnoličen;
 Gostom hleb pa sol daruje,
 Sprejemnice beseduje:
 «Zdravi, dični mi boljarji!
 Zdravi, verni mi ratarji!
 V Ingogradci ponositem,
 V Korotanu kamenitem!
 Slava, da ste se odzvali,
 Semkaj pod moj krov se zbrali
 Tam z ravnic zelene Save,
 Tam z goríc deroče Drave,
 Od srebrnopene Soče,
 Od Murice bistrotoče!
 Zdravi, dični mi boljarji!
 Zdravi, verni mi ratarji!
 Vesni v slavo pir pirujmo,
 Praznik križu v čast praznujmo!
 V vekovito svoje zdravlje,
 V vekovito svoje slavlje!»
 Pravi, mahne z roko kneže,
 Ingo kneže, gostom streže,
 In odgane se zavesa —
 «Čudo, divo, raj, nebesa!»
 Vzkliknejo strmeči gosti,
 Zró, pijó z očmi sladkosti,
 Ali sèn je to iz raja,
 Ki jih mami in opaja?
 Ali bajka je le divna,
 Ki resnici je protivna?
 Ali Vesna rajsko-zala
 Raj je sèm pričarovala?
 Kar strmijo zbrani gosti,
 Zró, pijó z očmi sladkosti.
 Krasen hram se njim leskeče,
 Nedoslišen šum šepeče,
 Vse gori, plamtí in diše,
 Vse razkošje rajsko piše,
 Vse milino mehko veje,
 Vse tako prijetno greje,

Vse prešinja blesk svetila,
 Vse ovija vonj kadila.
 Prav, kakor cvetlična trata
 Se iskri oprava zlata;
 Cvet za cvetom iz-nje klije
 In ljubó in jáсно sije;
 Stene z zlatom obložene,
 Z zlatim cvetjem okrašene;
 Vrsta miz po sredi teče:
 Kaj o njih mi gost poreče!
 Čaše čiste so zlatnine,
 Sklede svetle srebrnine;
 Vrče vije cvetje bujno,
 Čaše peni vince rujno,
 In izbrana vsa jedila
 Vónjava so in obila...
 Kar molčé strmijo gosti,
 Zró, pijó z očmi sladkosti.
 Ali ni hram res čaroben,
 Raju višnjemu podoben?
 Kaj pa pravi Ingo kneže,
 Ingo kneže, gostom streže?
 «Kaj strmite mi, boljarji?
 Kaj strmite mi, ratarji?
 Vam velja le-ta lepota,
 Vam velja le-ta divota.
 Vesna cvetna pir piruje,
 Cerkev praznik nam praznuje,
 Ko iz groba Kristus vstaja
 In življenje nam pomlaja.
 Praznik ta i mi slavímo,
 Bratovski se pogostímo
 V čast in slavo slavni zmagi,
 Vesne zmagi nad sovragi!
 Ker pa lepa je navada,
 Kojim sveti križ je nada:
 S križem započeti delo,
 S križem znamovati čelo:
 Vsak znamúj se z znakom križa,
 Predno se dvorani bliža!»
 Ingo te besede pravi,
 S križem pak Boga pozdravi.
 Kmečko ljudstvo se prekriža
 In korak dvorani bliža.
 A poglej boljare mrke,
 Kako sučejo si brke,
 Drug se z drugom spogleduje,
 Kneza meri célo ptuje.
 Ker boljar storiti neče,
 Ingo kneže jezno reče:
 «Glej mi, glej, boljare mrke,
 Kako sučejo si brke!
 Drug se z drugom spogleduje,
 Mene meri célo ptuje.

Hej, ratarji, vi vstopite,
Gostje dragi mi bodite!
Velmože pustim pred hramom,
Naj gosté se z revo, s sramom!»
Ingo reče, kmetom migne,
Vsa takoj se truma dvigne,
Velmože pusti pred hramom,
Naj gosté se z revo, s sramom.

To hrumi mi gradec beli,
Ingogradec, preveseli!
Veselijo v zemskem raji,
V zlatem hramu se rataji.
Kaj bi s hrumom ne hrumeli
Oratarji preveseli!
Saj pijó dnes iz zlatnine
In jedó iz srebrnine.
Vince sladko jim pijača,
Jelo pak jim je pogača.
Danes niso več ratarji,
Danes dični so boljarji.
Ali rajajo rataji
V zlatem hramu, v zemskem raji!
Kmetom Ingo kneže dvori.
Hrum vesel se v hramu ori.

A glej velmože pred hramom,
Ki gosté se z revo, s sramom!
To sedé z očesom gnevnim
Pred obedom pičlim, revnim!
Jezne vpirajo poglede
V vrče ilnate in sklede.
Žejo kislica gasi jim,
Lakot črni kruh teši jim.
Sram rudi jim lice mračno,
Čelo zgiblje srd oblačno.
Kmetič se jim posmehuje,
Ingo se iz njih norčuje:
«Hej, boljarji, slavni gosti,
Slastne vživате sladkosti?»
Velmožje rekó srdito
In glasé se ponosito:
«Svarog prosti ti grehoto,
Da nam delaš to sramoto,
Da bolj čislaš koče borne
Ko palače svetlozorne!»
Kaj jim pravi Ingo kneže,
Ingo kneže, kmetom streže?
«Borne koče so čistejše
Ko palače najsvetlejšé:
Kmetje so se mi krstili,
V krstni vodi se umili,
Kmetje so se mi oprali,
V krstni vodi se kopali,

V čistost so se mi odeli
Ko golobci snežnobeli.
Ker je kmetu čista duša,
Prav zato moj hram okuša.
Trdovratni vi pogani,
Neoprani, črni vrani:
Duša vam je vsa smrdljiva
In vsa gnila in črviva.
Gnusna mi ne bo nesnaga
Prestopila hramu praga;
Dokler krst vas ne omije.
Proč od čiste te gostije,
Proč spred mojega obličja,
Tega hrama lepotičja!
Stojte kakor psi pred hramom,
Glodajte kosti mi s sramom!»

Arnon škof sedaj mi vstane
Pa nagovori pogane:
«Velmožje, boljarji, čujte
In zvesto mi pozorujte
In pretehtajte vse v glavi,
Kar vam Arnon biskup pravi:
Kratki dnevi so zelenja,
Kratki dnevi so življenja.
Vpomlad nam drevo požene,
S krasnim lišpom se odene,
Raste, raste bujno, krasno
In cvetè prelepo, jasno.
Ali pomlad nam odkima,
Pride nam jesen in zima,
Z zimo pribučé vetrovi
In pritisnejo mrazovi,
In oropajo drevesa
In oklatijo peresa.
Prav tako je človek tudi:
Cvete, raste, pak se zgrudi.
Kmalu nam bo svet pustiti
Ter na oni svet oditi.
Tam nam bo življenje večno,
Ali bo pa tudi srečno?
Kaj bo potlej onstran smrti?
Dve sta cesti nam odprti:
Jedna pelje v krilo raja,
Druga v peklo, v žrelo zmaja.
To vam rečem, to vam pravim,
Svojo glavo vam zastavim:
Kakor vam je danes tukaj,
Prav tako vam bo ondukaj,
Če ne boste se krstili,
V krstni vodi se omili.
Bog krščanski, Bog jedini,
Ki vse vlada na višini,
Kterega vi ne častite,
Ampak kolnete, rotite,

Njega sodil bo, pogubil,
Kdor Boga ni tukaj ljubil.
Vzel ne bo vas v krilo raja,
Pahnil vas bo v žrelo zmaja.
Velmožje, boljarji, čujte
In zvesto mi pozorujte:
Dajte, dajte se krstiti,
V krstni vodi se omiti,
Pa sproščeni boste zmaja
In deležni boste raja,
In sladkosti čiste, bajne
In radosti večnotrajne.
Tam so lepše vam gostije,
Ta naj se pred njimi skrije!
V izobilji vse miline,
V izobilji vse dobrine.
Kar le zmisli vaša duša,
Vse, vse lahko tam okuša.
Velmožje, boljarji, čujte
In besedam tem verujte:
Arnon biskup se ne laže,
On resnico živo kaže.»

Velmožje zró pomno pred-se,
Vidno s src jim taja led se.
Kakor sapice pomladnje
Stró zemljici spone zadnje,
Arnova stopí beseda
Srčne jim vezi iz leda.
Spređ oči jim pada mrena,
Dušo zgrabi moč ognjena.
Velmožje tekó k vodici,
K čisti vodi studenčnici,
Voda pere jim telesa,
Dušo perejo nebesa.
Biskup Arnon jih krščuje,

Ingo kneže jim kumuje.
Krščence pa v hram odvede
In jim pravi te besede:
«Zdravi, verni mi boljarji,
Zdravi, verni mi ratarji!
Zmago lepo smo dobili,
V veri jedni se združili.
In sedaj vkup pir pirujmo,
Praznik križu v čast praznujmo
V vekovito svoje zdravlje,
V vekovito svoje slavlje.
Poljubite se, boljarji,
S kmeti, hlapci in ratarji!
Bratovski se poljubite,
Bratovski se objemite:
Bratje ste sedaj po duhu,
Bodite si i po sluhu!
Ves svet vedi, da boljarji
So prijatelji z ratarji.»
Ingo reče, Ingo pravi,
Kar želi, boljar napravi:
On poljublja mu ratarja,
Kmet objema spet boljarja.
Skupaj potlej se gostijo,
Lepi praznik vkup slavijo
V vekovito svoje zdravlje,
V vekovito svoje slavlje.

Slava tebi, Ingo kneže,
Ingo kneže, Kristov streže!
Ti si narodov ljubljeneč,
Ti nebeški si gojenec!
Slavno zmago si pridobil,
Nejevero si vgonobil.
Naj se tebi pesen glasi,
Naj te hvalijo vsi časi!

O tiskanih slikah.

(Spisal dr. Fr. L.)

II. Bakrorez in jeklorez.

Četudi znajo dandanes v les vrezavati jako lepe slike, vendar niso izmed tiskanih slik najlepše. Les je krhek in prav drobno se ne dá obdelovati. Zato so se že zgodaj lotili druge snovi, v katero se vrezavali podobe: bakra in pozneje tudi jekla. Rdečkasti baker je vsakomu znan. Če poskušaš črtati na

bakreni ploči, vidiš, da je mehka, pa tudi trdna in stanovitna hkrati. Najtanjšo črtico zarežeš v baker brez težave; črtico zarišeš poleg črtice, globoko ali le površno, kakor hočeš. Zato je baker za vrezavanje slik mnogo boljši kakor les, mnogo stanovitnejši in popolnejši.

Tudi jeklo se dá obdelovati tako, kakor baker: z drobnim bodalom ali z